

SZEKELY-UDVARHELY

1848-AS FÜGGETLENSÉGI POLITIKAI SZÉKELY UJSÁG

Megjelen hetenként kétszer: csütörtökön és vasárnap.
Előfizetési ára helyben házhoz hordva, vagy vidékre postán
küldve: egész évre 10 K, félévre 5 K, negyedévre 2 K 50 fillér.
Külföldre egész évre 12 K. — M. kir. postatakarékpénztári csekk-
és kliring 10,489 sz. — Helyközi telefont 15. sz.
Mindenféle díjak Székelyudvarhelyt előre fizetendők.

FELELOS SZERKESZTŐ:
BETECH PAL
LAPTULAJDOS.

Szerkesztőség és kiadóhivatal: Székelyudvarhely, Kossuth-utca
31. szám, hova az előfizetések, kéziratok és hirdetések küldendők.
Kéziratokat vissza nem adunk. — Hivatalos hirdetések 100 szóig
szavankint 6, azon felül 4 fillér, magán hirdetések négyzet em
8 fillér, többszöri közlésnél 6 fillér. — Nyílt-tér sora 1 korona

Az iparfejlesztés — fokozása.

Magyarország hosszú évszázado-
kon át oly fejlett ipari élettel bírt, hogy
e téren vezető szerepet játszott egész
Európában. Jött azonban a háborus
idők rettenetes korszaka, a török és
osztrák hadakozások ideje, s az ipar-
unkat teljesen tönkre tette, s a ma-
gyarság kénytelen volt kizárólag föld-
művelésből tengetni életét. Tekintve
pedig, hogy e hon határain belül min-
den talpalattnyi föld évszázadokon át
dülő harc színtere volt, a földművelés
sem lehetett olyan intenzív és oly tö-
kéletes, hogy annak révén nemzeti va-
gyonosodásunk állhatott volna elő, sőt
sok esetben a termelési érték lejjebb
állt a fogyasztási szükséglet értékénél,
minélfogva a háborus időszak nemzeti
vagyonunk apasztását eredményezte.

Amíg azonban Magyarország az
örökös hadakozások színtere volt és a
nyugatnak kelet elleni harcában a nyu-
gati államok védbástyájaként szerepelt,
a nyugati államok ipari élete óriási
fejlődést ért el, s azt a hazánkban ki-
települt ügyes magyar kézművesek igen
hathatósan mozdították elő, s fejlesz-
tették oly magas fokra, hogy amidőn
végre megszűnt a magyar nemzet há-
borus korszaka, gondolni sem lehetett
a külföldi ipartelepek versenyének leküz-
désére, s Magyarország ipari élete örökre
kihaltak volt tekinthető, s annak életre
keltésére jóformán senki sem gondolt
egész a nemzeti újjáéledés korszakáig,
a múlt század eleje- és derekáig.

A tizenkilencedik században végre
kezdtek vezető férfaink belátni, hogy
ipari élet nélkül földművelésünk is tét-
lenségre van kárhozthatva, s nehéz
küzdelmek árán, megrögzött előítéletek
leküzdése mellett lassan-lassan ipar-
telepek alakultak. De mert az előíté-
leteket megszüntetni nem sikerült, s az
iparosok az őket megillető pozíciót el-
foglalni képesek nem voltak, s mert
vagyonos főuraink pénzüket vagy cél-
talan élvezetekbe ölték, vagy külföldi
intézeteknél helyezték el, s azzal még
a külföldi erőt fokozták, a nehezen
megszületett iparunk teljesen nélkü-
lözte azon erőforrásokat, melyek nél-
kül versenyképes ipart teremteni nem
lehet.

Ugy ahogy azonban szívós törek-
véssel, hosszas fáradozással számot
tevő ipar alakult ki hazánkban, bár
ezt az ipart a külföldi hatalmas iparral
versenyképesnek minősíteni nem is
lehet ma, de alapos remény van reá,
hogy ha az ipari élet hathatós támo-
gatásra talál, közel jövőben elérhető
lesz az, hogy Magyarország, mint ipari
állam utól éri, sőt el is hagyja a nyugati
fejlett ipari államokat.

Ehez azonban céltudatos és rend-
szeres iparpolitika kell, s azt az ál-
lamkormányzatnak és a törvényhozás-

nak halogatás nélkül meg kell valósí-
tani. Meg kell pedig valósítani fontos
állami és nemzetgazdasági, sőt mondjuk
államfinanciális okokból is.

Nem szenved ugyanis kétséget,
hogy állami kiadásaink oly fokozatos
emelkedést mutatnak évről-évre, hogy a
pénzügyminiszterek kénytelenek az
ujabb milliók előteremtése érdekében
egész finánc zseniálításukat igénybe
venni, s újabb adónemek behozatalá-
val a polgári társadalom teljesítő ké-
peségét nagyon erős próbának alá-
vetni.

Viszont az sem szenved kétséget,
hogy a polgári társadalom vállait oly
óriási mérvben nyomja a reá nehe-
zedő közvetlen és közvetett adóteher,
hogy a társadalmi rend és élet össze-
rozkodásától a legalaposabban tartani
lehet.

Ha ezeket figyelembe vesszük,
meg kell állapítanunk azt, hogy a mai
társadalom erősebb megadóztatása már
lehetetlen. Ugy de az sem szenved
kétséget, hogy a kiadások még nem
érték el a maximumot. Hiszen általá-
nosan ismert tény, hogy csupán a
hadsereg fejlesztése volt évtizedeken
keresztül intenzív, míg a közgazdasági
és társadalmi szükségleteink követke-
zetesen kielégítetlenül hagytak, a mit
a legfényesebben igazol az a köztudomású
tény, hogy a két milliárdos költség-
vetési végösszegeből csak 20 százaléknyi
esik ezek fedezetére, az oroszán rész
pedig a hadügyi kiadásokra fordítatik.

Elvitathatatlan tény, mikép nem-
zeti gazdálkodásunknak igen sivár képe
ez, s hogy további folytatása végzetes
következményeket vonhat maga után.

Ennélfogva a társadalom minden
rétegének oda kell hatni, sőt a tör-
vényhozásnak, valamint a kormánynak
is arra kötelessége igyekezni, hogy a
társadalmi és közgazdasági szükségle-
tek kielégítésére, az adóalany erősítése
által újabb és hatalmas erőforrások
teremtessenek meg, amire adott visz-
onyainknál fogva az ipari élet intenzív
fejlesztése látszik legalkalmasabbnak,
mert ez egyrészt talpra állítja az ipart,
másképp módot nyújt arra is, hogy a
földművelés fellendüljön.

Az ipari élet fejlesztése termé-
szeti erőforrásaink célirányos kihaszná-
lása mellett, ma már nem tartozik a
lehetetlenségek közé. Kissármás után
ugyanis itt van a dicsőségmentári
földgáz forrás, s erős a remény, hogy
alapos kutatás mellett, még több gáz-
forrás lesz megnyitható. Ezek a gáz-
források óriási nemzeti tőkét képvisel-
nek, de csak úgy, ha a nagy gondol-
kodás és töprenkedés mellett évtize-
dekig paragon nem hagyatnak, hanem
igyekeznek az állam arra, hogy ha már
reá tette kezét, azt munkaerőre is vál-
toztatná át, s tegye ezt inkább ma,
mint holnap.

A gázforrások fel nem használá-
sának ugyanis minden egyes perce, a

nemzet veszteség számláján ezreket
jelent.

A földgáz értékesítésére a többi
között én is tettem egy szerény javas-
latot, s ezen javaslatom oda irányul,
hogy a gáztermékek dinamoelektromos
gépek hajtására fordítottassanak, és az
igy nyerendő villamos áramok, mint
felette olcsó, s eléggé nem is értékel-
hető hatalmas munkaerő, erőátviteli
eszközök segítségével a ma üzembe levő
gyártelepek, valamint az erőátviteli von-
alak mentén fekvő községek köz- és
magánvilágítására használtassanak fel.
További fejlesztés után pedig újabb
ipartelepek létesítése mozdítottassék elő,
s végül ez eszme teljes megvalósítása
mellett, az állam területén levő összes
vasutak villamos hajtó erőre rendez-
tessenek be.

Ezáltal ugyanis a mai ipartelepek
a külföldiekkel versenyképesekké vál-
nának, amit az olcsó erőforrás tenne
lehetővé, az újabb ipartelepek létesí-
tése által Magyarország a kontinens
legerősebb ipari államává alakulna át,
s olcsó munka eszközök révén az ok-
szerű mezőgazdaság szintén a tökéle-
tesség fokára emelkednék, végül a vas-
utak villamos erő révén elenyészően
csekély üzemi költséget igényelnének,
s tarifális téren a közboldogulás igen
hathatósan mozdulna elő.

E terv kivitele különben még egyéb
javulást is eredményezne. Eredmé-
nyezné egyszer azt, hogy a villamos
erő megtérülő értéke, a beruházások
annuitása mellett, fokozná az állambe-
vételeket, az adóalapok erősítése köny-
nyitené az adófizetés terheit, hátrál-
tatná köszönbányáink és érdeink ki-
termelését és lehetővé tenné azt, hogy
világító anyag tekintetében nem len-
nének külföldi behozatalra szorulva, ami
pedig szintén nemzeti vagyonosodá-
sunk emelését eredményezné.

A földgázak értékesítését ezekkel
szemben a gáztermékek természetbeni
átvitel útján kívánnák értesülésem
szerint eszközölni, ami pedig egyenlő
a lehetetlenséggel, mert míg az átve-
zető csövek oly horribilis kiadást igé-
nyelnek, hogy az évi annuitás a gáz-
árakat csaknem a mai mesterséges gáz-
árak maximumára emelné, így mi ha-
szonnal se járna, addig a csőrepedé-
sekből eredhető robbanások a vezető
utvonalak közönségét örök rettegésben
tartanák. Ezzel ellentétben a villamos-
áramu átvitel esetén, ha a földgáz-
forrás vidékén, valamint a nagyobb
ipari gőcpontokon elektromos akkumu-
látor telepek létesítették, még az
esetleg előállható üzemzavarok sem
lennének bénító hatásuk.

Újabb erőforrásokra van állami
életünknek szüksége, hogy a fokozódó
szükségletek kielégíthetők legyenek.
Amint fentebb kifejtettem, mód és al-
kalom van reá, hogy ezek a célok el-
éressenek, csak végre-valahára reá kell
térni arra az utra, amelyen a magyar

nemzet haladását, boldogulását és nem mint eddig, az elszegényedését, lehet elérni.

Puskás Lajos.

Kossuth Ferenc ünneplése.

Magyarország keleti végvárából, a székelység ősi fészkeből is hála ima szállott e hó 16-án, Kossuth Ferenc hetvenedik születése napján a Mindenhatóhoz.

Szívünk őszinte érzésével, hazafias lelkünk meleg szeretetével csatlakozunk az országsszerte megnyilvánult jó kívánatokhoz, melyet többek között a képviselőház folyosóján Justh Gyula fejezett ki elsőként keresetlen szavakban ilyenképpen:

— „Kívánom, hogy legalább azt a kort érd meg, amit édes apád s addig szolgál a nemzetet, mint ő“.

Majd az ülésteremben valóságos bucsujárás támadt Kossuth helye felé s az ellenzék valamennyi tagján és a munkapártiakon kívül a kormány részéről Héderváry Károly gróf miniszterelnök, Lukács László, Székely Ferenc, Serényi Béla gróf és Hazai Samu miniszterek üdvözölték a legszívélyesebben a 48-as függetlenségi pártvezért születési évfordulója alkalmából. Bárczy István főpolgármester pedig a főváros üdvözlését tolmácsolta Kossuthnak, aki az ülés végéig ki nem fogyott a gratulációkból.

Este a Kossuth-pártkörben művészi kivitelű albumot adtak át, amelyet a part valamennyi tagja aláírt és annak elejére Apponyi Albert gróf a következő sorokat írta:

„Kossuth Ferenc hetvenedik születésnapja alkalmából tisztelettel, szeretettel, hála-vai üdvözlök hűséges követői, az 1848-as függetlenségi Kossuth-párt tagjai, egyszersmind biztosítva őt ragaszkodásunkról és bizalmunkról a párt azon bölcs vezetése iránt, amely magában egyesíti az elhűséget a nemzet súlyos helyzetének mérlegelésén alapuló felelősségérzettel: Isten áldását kérjük további áldásos működésére, mely hogy még sokáig tartson, hazánk egyik legnagyobb érdeke“.

Hét órakor érkezett meg a pártkörbe Kossuth Ferenc, kit hosszas lelkes éljenzéssel fogadtak. Azután Mezőssy Béla volt államtitkár nagyhatású beszédet mondott.

Senki sem lépett soha a magyar politikai életbe nagyobb, értékesebb, de egyuttal terhesebb örökséggel, — ugymond — mint a Kossuth Lajos fia. Ennek a névnek a nimbusza kísért egész pályádon, de ennek a névnek súlyos mértéke alá vonták tényeidet is. A független magyar állam megteremtését követelték tőled, de úgy, hogy az mintegy varázsvessző érintésére, magától szülessék meg, anélkül, hogy azért mindannyiunknak küzdenünk, fáradozunk, dolgoznunk kellene. Egy sokat látott és tanult nagy miveltségű ember tapasztalatát, életbölcességét és tudását adtad oda hazád szelgálatának. Az eddig lefolyt események nagyon is bebizonyították, hogy neked volt igazad. Sok igaztalan támadásnak voltál osztályrészese. Ez ne keserítsen el. Tudnod kell, érezned kell, hogy e támadások egész sorozata nem az embernek, hanem a politikusnak, Kossuth Lajos fiának szólanak. Adjon neked az Isten a jövőben erőt, munkakedvet és fogadd szeretettel a mi feltétlen támogatásunk és igaz szeretetünk érzelmeit.

Kossuth Ferenc mindenki vel sorra kezelt fogott és meghatva köszönté meg az üdvözlést többek között a következő szavakban:

— Fogadjátok leghálásabb köszönetemet azért, hogy ti, mint politikai családaim szeretett tagjai, jó kívánalmaitokkal kísértétek el engem a hetvenedik év küszöbéhez. E ponton utjelző van, amely alkalmas arra, hogy megálljon mellette egy percre az, akit a gondviselés kegyelme odáig eljuttatott, mert bizony kevesen vannak olyanok, akik ebben az életkorban éreznek még magukban erőt és van akaratauk hozzá, hogy teljesítsék azt a köte-

lességet, amely életükön át folyvást az ő osztályrészük volt. Megállok én is ennéi az utjelzőnél és visszatekintek az aggkor magaslatáról az elmúlt hosszú évekre, amelyek nagy események közt lefolyt életemet betöltötték.

Látom, mint kis gyermek hazám ebredésének legszebb korszakát, a negyvenes éveket s ezeknek végén hazám ujjaszületését; látom a szabadságharcot, mely nélkül nem lett volna hazánknak sem jelene, sem jövője; látom a ragyogó dicsőséget és utána a mélységes gyászt; látom az embertelen hatalmi szolgának pisztolyát, amelyet gyermek-mellemnek szegzett, midőn 8 éves koromban várfogságba hurcoltak; látom azt a jelenetet, midőn ezrek áldása és könyei kísért ki a hontalanságra, amint a Dunán utnak indítottak Kis Ázsia felé; látom a hosszú hontalanságot, mely alatt az, akit boldogságom és büszkeségem volt atyámnak nevezhettem, lángszavával dicsőbbé, ismertebbé, tiszteltebbé tette a művelt világban a magyar nemzetet, mint bármikor volt előtte leghatalmasabb uralkodóink alatt; látom az emigráció sikertelen próbálkozásait, melyekben én is részt vettem atyám oldala mellett és melyek alatt megtanultam azt, ami atyámat egész emigracionális működése alatt vezette, hogy a hazát kockázatokba belevinni csak a legvégsőbb esetekben szabad; látom végre a már megtört öreg embert, ki szerettei egy részének halálát gyászolja a sors által feldult türesen maradt tüzhelvnél, amidőn hazája veszte felett érzett fájdalomhoz a családi gyász fájdalma is vegyült.

Kossuth Ferenc itt elérzékenyülve elhallgatott. Majd néhány meghatott perc után így folytatta:

Látom a halhatatlannak halottas ágyát, látom azt a gyászos diadalmenetet, mely őt visszaadta hazájának és hazáját visszaadta az ő elvei magaslatörésének. És ekkor teljesült az a néma fogadás, amelyet a hontalannal szemben tettem, hogy vagy vele együtt, vagy sohasem fogom viszontlátani édes hazámat. Együtt jöttünk haza és a halott eszméi újra meg újra kitörnek sirjából és újra meg újra testet öltönek az ország minden részén fölállított éreszobrokon. Én pedig eljöttem becsülete-en, hűségesen, kitarotán, hazámat féltve dolgozni hazámért, nemzetemért. (Lelkes éljenzés). Azt, hogy munkálkodásom mutatott-e föl eredményt, iteljék meg mások, de talán senki sem fogja elfelejteni, midőn ítéletet mond, azt a tény, hogy midőn hazajöttem, egy darabokra szakadt, erőtlén és nem nagy tekintéllyel bíró függetlenségi pártot találtam és hogy e párt vezetésem alatt folyvást nőtt erőben, számban, tekintélyben, míg végre annak segítségével, kit büszkén nevezek legkedvesebb barátomnak, Apponyi Albert gróffal együtt (Hosszas, lelkes éljenzés) a képviselőház többségévé tettük a függetlenségi pártot. Ekkor behizonyult az, amit azelőtt senki sem hitt lehétőnek, hogy a függetlenségi párt többség legyen, a kormánynak részese lehessen és elkezdhesse azt a munkát, amely addig csak negáció volt és csak akkor kezdetett fokozatosan alkotássá változni át, a mely munka, ha lett volna hozzá idő, lett volna kitartás és nem érte volna utól pártunkat az ősi átok, a széthuzás és párvisszalátás, idők multával eredményhez vezetett volna. (Ugy van!)

Nem az én hibám és nem az én ténykedésem köve kezéme az, hogy a függetlenségi párt érvényesülése előtt ismét bezáródott az út és hogy ott vagyunk ismét, ahol voltunk, midőn hazajöttem. (Ugy van!) De mégsem helyesen mondom: nem ott vagyunk mert most már tudjuk, hogy lehétő az, ami azelőtt lehetetlenségnek látszott, megvan tehát az alap, amelyre, ha van rá képességünk és erőnk, ismét rálephetünk.

Nem tagadom, hogy késő öregségemre van egy nagy vágyódásom. Az, hogy legyen alkalmam belevinni végtelen hazaszeretete-met, nemzetemnek óvását és féltését, hosszú életemnek tapasztalatait azon kérdés megoldásába, amelytől függ hazámnak jövője. A választói roform kérdésére gondolok, mely-lyel nemzetünk erejét újra megalapozni lehet vagy ennek sirját megásni. (Halljuk halljuk!) Isten óvja és áldja nemzetünket s adja meg nekem, hogy mint hazám szerény, de hű szolgája, e téren megtehessem még nemzetem iránt kötelességemet.

Arra is vágyódom, hogy legyen alkalmam közreműködni, hogy megteremtessék a nemzet és király közt az az egyetértés és

egyetértés, amely e nemzetnek és uralkodóháznak egyenlő érdeke. (Ugy van!) és amelynek becsét az uralkodó előtt is éles világításba kell hogy állítsák azok az események, amelyek éppen e napokban folytak le Bécsben, amidőn ott oly érzelmek törtek ki felizgatott keblekből, amelyek nem találhatók Magyarországon mióta a nemzet fátyolt vett a multakra, bármennyiszer volt alkalma a nemzetnek tapasztalni azt, hogy a fennálló törvényekre alapított vágyódásai megvalósulása ellen is akadályok gördülnek. (Ugy van!)

Világosan látom az aggkor magaslatáról, hogy a magyar nemzetnek az események logikájából kifolyólag számítani lehet és számítani kell arra, hogy el fog jönni az az idő, midőn meg fog győződni róla a koronás magyar király, hogy a magyar nemzet és a magyar állam erősítése képezheti csak az ő legbiztosabb dinasztikus politikáját. (Ugy van!)

ÉN NEM VAGYOK FEJEDELEM...

Irta: Király Péter.

Én nem vagyok fejedelem
Sem hivatalos hatalom,
Erény, tisztesség, becsület,
Az én levegőm és napom.
Vad indulattal törnek rám,
Ők maguk sem tudják miért...
Bolondok elől míg tudott:
Maga a Jézus is kitért.

Én is példáját követem
A míg lehet, a míg birom...
Tűröm a gaz bántalmakat,
Ajkam panasza nem nyitom.
Megátkozni az életet
Ezer okom lenne pedig;
A kísértő indulatnak,
Lelkem fölé emelkedik.

Érzem, hogy ez a földi lét
Ugyis csak rövid átmenet,
Érzem, hogy tisztább életre
Hi majd az Isten engemet.
Tisztító tűz a szenvedés,
A lelkünk attól nemesül,
Kálvária-járás után
Az Istenséggel egyesül.

Hiszem az örökéletet,
Magamat bé nem piszkolom,
Lelkiismeretem szerint
Gonoszul élni nincs jogom...
— Ha piszkosok és aljasok
Körülöttem az emberek:
— Köztük én, — szemét között —
Romolhatatlan fém leszek.

Az emberek hite szerint
Életteher a becsület,
Gyilkolj, rabolj, nincs érte baj,
Ha a törvény vak és süket...
Ha a bíró pertu barát,
Behunyja két látó szemét:
Családrontó, gyilkos, lator,
Szabadon hordja gaz fejét.

Főerény az eltussolás
Selyem modorral, sikkesen,
Legfőbb erény: kacajt ütni
A meggyalázott hitvesen...
Ünnepelni a gaz latort,
Kigunyolni a szenvedést,
Gavallérságnak tartani
A ripók szemtelenkedést...

Én nem vagyok fejedelem
Sem hivatalos hatalom,
Egy némely ember gaztetteit
Én el nem palástolhatom,
Bár tudom én is, hogy vannak
Burokban született zsenik:
A kik pályafutásukat
Egy szál zsinegen végezik.
(Debreben.)

— **Csomagoló papír.** Kapható a lap kiadóhivatalában. Székelyudvarhely, Kossuth-utca 31. sz.

A romániai állatcsempészet leküzdése.

Írta: **Jeszenszky Pal** királyi tanácsos, az O. M. G. E. ügyvezető titkára.

A múlt évben kitört száj- és körömfájás járványa újból felhívta a figyelmet a romániai állatcsempészetre, amelyről a kormány által megejtett vizsgálat kétséget kizárólag beigazolta, hogy a Romániából csempészett állatokkal hurcoltatott be a határszéli erdélyi vármegyékbe és onnan feltartóztatlanul terjedt szét az egész országba; mérhetetlen károkat okozva a magyar állattenyésztő gazdáknak.

Be kell vallanunk, hogy az ez időszereint érvényben levő törvényes rendelkezések nem elégségesek a csempészet megállítására. Annál kevésbé, mert azok csak papíron vannak meg. Vegrehajtásukról nincs gondoskodás. A legszemérmertlenebbül üzött csempészetet a közigazgatási hatóság nemcsak nem üldözi, de igen sok esetben elnézi. A határőrizettel megbízott esendőségi és pénzügyőrségi létszám nagyon is elégtelen; különösen ha a magyar és román határ topografiai viszonyait figyelembe vesszük.

Emellett a romániai állatcsempészet elleni küzdelmek egyik epen nem lekielnyelendő akadálya az, hogy a nagyközönség nem ismeri, vagy ha igen, nem értékeli érdeme szerint azt a közigazgatási veszedelmet, amelyet a romániai állatcsempészet az állati járványok behurcolásával hazánkra zúdít. A gazdáknak az állatcsempészet elleni panaszait csupán önző anyagi érdekekből folyóknak tekintik s ennek a felfogásnak tulajdonítható az, hogy az állatcsempészet, legalább a határszéli vármegyékben, a nagyközönség s nem ritkán a közigazgatási tisztviselőknek is a legmelegebb szimpátiáját bírja, mert módot nyújt az olcsóbb hus- és pénzszerzés bár tiltott, de annál szívesebben igénybevett módjára.

Nem csodálható, mindezeket tudva, az a hanyagság és lelkiismeretlenség, amellyel a határmenti vármegyék községeiben a törzskönyvvezetés történik s az a számos visszaélés, amely a hamis járlatlevelek kiállítására körül napirenden van.

Nem tartozik a ritkaságok közé, hogy a törzskönyvvezető nemcsak cinkostársa a csempészetnek, de van rá eset nem is egy, hogy a törzskönyvvezető egy személyben csempész is, amit a vidéken mindenki tud, csak éppen a politikai közigazgatás nem tudja róla. Csak egy példát hozok fel a sok közül. Fogarásban van egy község, melynek bírása a főcsempész, a veje pedig a vámellenőri szolgálatra kirendelt pénzügyőr.

A törzskönyvvezetés mai rendszerének értékét ilyen körülmények között mindenki elképzelheti s tisztában lehet vele, hogy tulajdonképpen a törzskönyvvezetők mozdítják elő elsősorban s teszik lehetővé az állatcsempészetnek ily nagy mértékben való üzését.

Mit kell tenni az állatcsempészet leküzdése érdekében?

Románia példája azt igazolja, hogy a két ország közötti határ fagyveres őrzése, a csempészetet rendkívüli módon megkönnyítő terepviszonyok miatt célra nem vezet s bármennyire kifejlesztették is a kordon szolgálatot, a csempészetet csupán fegyveres erővel megakadályozni nem sikerül.

A mai rendszer mellett tehát, amidőn a törzskönyvek hemzsegnének a hamis adatoktól s a törzskönyvvezetők — igen kevés kivételtől eltekintve — a járlatok kiállításánál nemcsak felületesen járnak el, hanem anyagi előnyökért minden visszaélésre képesek s annyi marhalevelet gyártanak, amennyi kell; — amikor a csempészek a már előre kiállított járlatok alapján vásárolják össze a romániai határszéli községekben a szarvasmarhákat, sertéseket, juhokat és már azok fajtajának, színének és korának megfelelő hamisított marhalevelekkel hajtják át a határon, sőt a szarvasmarhákat hamisított bélyegzőkkel le is bélyegzik — amikor az ilyen csempészeket, akiknek a határon a mi oldalunkon rendezes saját tulajdonu, vagy legalább bérrelt legelőjük is van, hacsak közvetlenül a határ átlépésénél tetten nem érik, hiába fogják el a határ átlépése után, mert

ez esetben marhalevelekkel, okmányokkal stb.-vel könnyűszerrel igazolni képesek, hogy a csempészett állatok saját tulajdonuk s előzőleg is már birtokukban voltak; és végül — amikor nyilvánvaló csempészes esetekben is hiába állapítja meg az állatorvos a csempészett állatok romániai fajtaját és jellegét, mert a tulajdonjog kétségtelen igazolása mellett a csempészetet csak szakvélemény alapján bizonyítottan tekinteni nem lehet s a csempész ily módon könnyűszerrel szabadul az igazságszolgáltatás büntető keze alól. Ily körülmények között azt gondolom mindenki előtt teljesen tisztán kell hogy álljon az, hogy itt a legfőbb teendő a törzskönyvvezetés reorganizálása s úgy ennek, mint az azzal kapcsolatos összes teendőknél állami közegek útján való végeztetése.

Az állategészségügyi hatósági jogkör, tehát a kihágási bíráskodás azon határszéli zónákban, melyre az I. fokú hatóságok jogköre kiterjed, határrendőrségre bízandó.

Az ezidőszereint érvényben levő 35 kilométeres törzskönyvi zóna a gyakorlat igényeinek megfelelőleg megváltoztatandó, még pedig olyképp, hogy a szakközeg meghallgatása és a szerzett tapasztalatok alapján helyezzessék törzskönyvvezetési kötelezettség alá minden oly közsé, ahova az állatcsempészet számai elnyulnak.

Szükséges, hogy az állatcsempészeket tetten érő és a feljelentő megfelelő jutalomban részesüljenek. Ennek érdekében módosítandó az 1888. évi VII. t.-c. 155—156., valamint az 1901. évi XX. t.-c. 23. §-ai olyképp, hogy a tettenérőt az alkobzott állatok elárverezéséből — a felmerülő költségek levonása után — fönmaradó összegből 4/6-od, a feljelentőt 2/6-od jutalék illesse meg, vagy biztosítsák legalább részükre a lefoglalt állatok faj és darabszámszerinti értékéhez viszonyított fix tételekben megállapítandó jutalék.

Végül módosítandó, illetve kibővitendő az 1884. évi XVII. t.-c. 155. §-a azzal, hogy az állatcsempészetten rajtakapott, tehát állategészségügyi kihágást elkövetett és jogerős ítélettel ebben bűnösnek kimondott mészáros és hentes iparjogától meghatározott, vagy határozatlan időre megfosztható.

Ezzel mondanavélőimat rövidebb ki is merítem. Megnyugvással tölt el, hogy a pénzügyi kormány maga is elismeri és mulhatatlanul szükségesnek tartja a főnforgó bajok orvoslását. A nagyközönség joggal számíthat tehát a földművelésügyi és belügyminiszterek támogatására. A csempészet megállítására szükséges intézkedéseket haladék nélkül életbe kell léptetni. Ezt követeli az ország és a magyar mezőgazdaság egyetememes nagy érdeke.

HIREK.

— **Tizezerkétszáznegyvennégy.** Az országos statisztikai hivatal most tette közzé hivatalosan a tizezernél több lakost számláló 146 törvényhatóságban lefolytatott 1910-ik évi népszámlálás eredményét. E szerint Székelyudvarhely város a 141-ik helyen áll és lakosainak száma 10,244 volna. Egy csapásra tehát nagy város lettünk néhány érdekelt tisztviselő jóvoltából. De vajjon a város teherbíró polgárságának javára szolgál-e a furfangosan kiasztelt, utólagosan össze-vissza pótolgatott lélekszám „szaporulat”? Azzal az érdekeltek nem törődnek. Aki hátul marad, tegye be az ajtót. Ugy halljuk, hogy e kérdésről a képviselőtestület közelebbi gyűlésében majd szó lesz...

— **Erzsébet-ünnepély.** A ref. kollegium ma (vasárnap) délelőtt 10 órakor az intézet nagytermében Erzsébet-ünnepélyt tart, melyre a t. szülőket s az érdeklődőket szívesen látja. Az ünnepély rendje ez: 1. Egyházi ének. 2. Ima. Biró Sándor vallásnár. 3. Alkalmi beszéd. Gönczy Lajos igazgató. 4. Hymnusz.

— **Polgári fillérestély.** A székelyudvarhelyi polgári önképző- és segélyző-egyesület első fillérestélye reményteljes kezdete, jól sikerült bevezetése volt az ezt követő sorozatnak, mely hétről-hétre minden kedden újabb, érdekesebb és változatosabb műsorral

kedveskedik a szórakozásra, társadalmi érintkezésre vágyó közönségnek. A bevezető estélye hó 14-én volt. Dr. Valentik Ferenc országgyűlési képviselő, mint az egyesület elnöke ohajtotta volna megnyitani, de országos ügyekkel lévén elfoglalva, távol kellett maradjon és így majd egyik kedden fogja a veszteségért kárpótolni közönségünket valamely fontosabb kérdés tárgyalásával. Az elnök helyett tehát Gyerkes Mihály áll. isk. ig.-tanító, egyleti jegyző mondott megnyitó beszédet. Ezen kívül pedig minden egyes szereplő kiváló sikerrel működött. Málviánszky Piroska ügyesen mutatkozott be énekdarabjaival, ugyszintén Wagner Lujza szavalatával nyerte meg a köztetszést. Szomesán László melodramát és Ferenczy István monologot adott elő szép sikerrel. A legközelebbi estélyt Vass Mariska, Weigel Juliska, Fischer Ferenc és Bodrogi Balázs rendezik. Igen érdekes felolvasást tart Szabó Dezső főreáliskolai tanár, szavalnak Szabó Ilonka, valamint ifj. Rájk József. Végül pedig mozgófényképeket fognak bemutatni.

— **Emelkedik a pótdadó.** Székelyudvarhely város tanácsa a folyó évre ismét pótdadót kíván és pedig husz percentest. Múlt évben is így volt s úgy látszik, a jövőben is így lesz. Rendszert csinálnak a pótköltségvetések készítéséből? Hogyne, hiszen a tisztviselő urakat a pótdadó nem terheli. A polgárságnak pedig elég bő a jövedelme, hadd fizessen.

— **Nőegyleti kötőke.** Régen, jó néhány évvel ezelőtt „kötőkék” voltak a mai fillérestélyek. Fesztelenek, kedélyesek, barátságosak. Ma már a cím és sok tekintetben a tartalom is megváltozott. De azért néha-napján jól mulat a közönség. A jótékony nőegyesület első fillérestélyét e hó 22-én (szerdán) este fogja megtartani a Budapest-szálló színháztermében. Mezei Nelli és Voith Mária rendezik. Közreműködnek Tompa Márta és Novák Endre kollegiumi zenetanár is. Terített asztalok mellett helyezkedik el a közönség s a műsorban mozgóképek, majd tánc lesz.

— **Az Első Székely Baromfi tenyésztő Egyesület** folyó hó 26-án (vasárnap) délelőtt 9 órától kezdve Székelyudvarhelyt a barom piacon kiállítással kapcsolatos fajbaromfi vásárt rendez, melyre a tagokat az Elnökség ez uton is meghívja. A résztvenni szándékozók állományukat Séra Kálmán titkárnál jelentsek be.

— **Városi közgyűlés** lesz holnap (hétfőn) d. u. 3 órakor, amelynek tárgysorozatán az egyes költségvetéseken kívül az 1864., 1866., 1871., 1880, 1881., 1884., 1885., 1899. évi képviselőtestületi jegyzőkönyvek elveszésének bejelentése is szerepel. Vajjon ezek hol vannak? Kinek vagy kiknek állott érdekében a városi jegyzőkönyveket elsajátítani? Mindenesetre jellemző, hogy e tény oly hosszú időn át titok maradt. Így szoktak leltározni és így tartják számon nálunk a város javait!?

— **Áthelyezés.** A vallás- és közoktatásügyi miniszter Zilahy Géza tövisi és Damó Dénes parajdi állami elemi iskolai tanítókat kölcsönösen áthelyezte.

— **Az állami tisztviselők drágasági pótléka.** Mint a Politikai Híradó nekünk megbízható forrásból jelenti, a kormány úgy a drágasági, mint a családi pótlékot engedélyezni fogja az állami tisztviselők részére. Batthyány Tivadar gróf intervenciójára a drágasági és családi pótlék nemcsak tisztviselőkre, hanem az állam összes alkalmazottaira, napidijasokra, szolgákra és segéd-szolgákra is ki fog terjedni. A tisztviselők közé a tanítók is beleértendők.

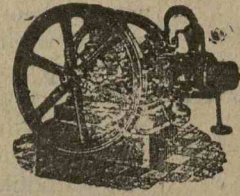
— **Az Országos Erdészeti Egyesület** ez évi közgyűlését december 17-én tartja meg. A tisztújításon és számadáson kívül, napirenden szerepel Téglás Károly miniszteri tanácsos emlékbeszéde báró Bánffy Dezső, volt egyesületi elnök fölött.

„CLIMAX“
nyersolajmotor.

Legolcsóbb, legbiztosabb üzemű. Versenyképes árak
Elsőrangú minőség. Több ezer referencia

Pénzt
takarít meg!

Bachrich és Társa

motorgyári fióktelep

Budapest V/41 Szabadságtér 17 sz.

(Tözsdepalota)

Telefonsz. 71-01. Sörgönc. CLIMAX

Csomagolópapír kilószámra kapható
e lap kiadóhivatalában Kossuth-u
31. sz.

9561—911. sz. tkvi.

Hirdetmény.

A m. kir. igazságügyminiszter 1906 évi július 6 an 14114. sz. alatt elrendelte, hogy az oklándi kir. járás bíróság, mint telekkönyvi hatósághoz tartozó Matisfalva község telekkönyveiben felvét mindazon ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886. 19. az 1889. évi XXXVIII. és az 1891. XVI. t. c. a tényleges birtokos tulajdonjogainak bejegyzését rendelik az 1892. XXIX. t. cikkben szabályozott eljárás és ezzel kapcsolatban a telekkönyvi bejegyzések helyesbítése fogantatottasok.

E célból a helyszíni eljárás Matisfalva községben 1912. évi január hó 2-án fog kezdődni.

1. Ennél fogva felhivatnak mindazok, akik a telekkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadolt előterjesztést kívánnak tenni hogy tkvi hatóság kiküldöttje előtt a kitűzött határidő kezdődő eljárás folyama alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okiratokat mutassák fel.

2. mindazok, akik valamely ingatlanokhoz tulajdonjogot tartanak, de telekkönyvi bekelezésére alkalmas okirataik nincsenek, hogy az átírásra az 1886. XXIX. t. c. 15. 18. és az 1889. XXXVIII. t. c. 5. 6. 7. és 9. § ai értelmében szükséges adatokat megszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött előtt igazolják, avagy oda hassanak, hogy az atruházó tkvi tulajdonos az atruházás létrejöttét a kiküldött előtt szívesen ismerje el és a tulajdonjog bekelezésére engedélyt nyilvánítsa mert különben jogait ezen az uton nem érvényesíthetik.

3. és azok javára tényleg már megszűnt követelésre vonatkozó zálogjog, vagy megszűnt egyéb jog van nyilvankönyvileg bejegyezve, ugyszintén az ily bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jognak törlését kérelmezzék, illetve hogy törlési engedély nyilvánítsa vegett a kiküldött előtt jelenjenek meg, mert ebben esetben a helységmentesség kedvezményétől elesnek.

A kir. járásbíróság mint tkvi hatóság.

Szekelyudvarhely, 1911. nov. 3. án.

Gyarmathy Ferenc s. k.

kir. tv. szék. bíró,

A kiadmány hitelül.

DÓSA kir. tkvi. vezető.

Hirdetés
Hirdetés nélkül
nincs forgalom! HIRDESSÉN tehát
a «Szekely-Udvarhely»-ben

Árverési hirdetés.

Homorodujfalva község tulajdonát képező kocsmá helység a hozzátartozó mellékhelyiségekkel együtt 1911. évi nov. 20-án d. e. 9 órakor Homorodujfalva község házanál nyilvános árverésen berbezzatik.

Kikiáltási ár 600 K. ennek 10 százaléka bánatpénzzül leteendő.

Bérlet tartama 1912. január hó 1-től 1913. évi december 31. ig.

Árverési feltételek a Homorodujfalvi községi birónál megtekinthetők.

Homorodujfalva, 1911. okt. 29.

Benedek József
k. bíró.

Czell Frigyes és Fiai

bortermelők és bormagykereskedők

Medgyes.

Legjobb beszerzési forrás természetadta valódi erdőlyi hegyi borokban. Hordókban és palackokban. Kitűnő sajáttermés és vörös borok.

KÖHÖGÉS

rekedtség és hurut ellen nincs

jobb a Réthy-féle pe-cukorkánál

Vásárlásnál azonban vigyázzunk és határozottan RÉTHY-félet kérjünk, mivel sok haszontalan utánzata van.

Az eredetinek minden egyes darabján rajta van a RÉTHY név.

1 doboz 60 f. Mindenütt kapható

B O R!

Fernengel Gyula székelyudvarhelyi bormagykereskedőné

a legjobb minőségben, nagy választékban és legelőnyösebb árak mellett nagyban és kicsinyben kapható. A kedvező szüreti kilátásokra való tekintetből ármérséklés.

8888—1911 tkvi

Hirdetmény.

Szekelyszenttamás község telekkönyve lagosítás és aranyosítás következtében átalakított és ezzel egyidejűleg azokra az ingatlanokra nézve, amelyekre az 1886: XXIX. az 1889: XXXVIII. és az 1891: XVI. t. c. cikkek s tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzését rendelik, az 1892: évi XXIX. t. cikkében szabályozott eljárás a telekkönyvi bejegyzések helyesbítésével kapcsolatban fogantatottasok.

Ez az a felhívással tételük közze:

1. hogy mindazok kik az 1886: XXIX. t. c. 15. és 17. § ai alapján ideértve e §-oknak az 1889: XXXVII. t. c. 5. és 6. § aiban és az 1891: XVI. t. c. 15. § a) pontján foglalt kiegészítései is — valamint az 1889: XXXVIII. t. c. 7. §-a és az 1891: XVI. t. c. 15. § b) pontja alapján történt törlesek érvénytelenségét kimutathatják e végből törlési kereseteket hat hónap alatt vagyis 1912. évi június hó 3. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert az ezen meg nem hozható záros határidő eltelte után ledított törlési kereset annak a harmadik személynek, aki időközben nyilvankönyvi jogot szerzett hátrányára nem szolgálhat;

2. hogy mindazok, akik az 1886: XXIX. t. c. 16. és 17. § ainek esetében ideértve az alábbi §-nak az 1889: XXXVIII. t. c. 5. és 6. §-aiban foglalt kiegészítései is — a tényleges birtokos tulajdonjogának bejegyzése ellenében ellentmondással élni kívánnak, irásbeli ellentmondásukat hat hónap alatt vagyis 1912. évi június hó 3. napjáig bezárólag a telekkönyvi hatósághoz nyujtsák be, mert ezen meg nem hozható záros határidő eltelte után ellentmondásuk többre figyelembe vételni nem fog,

3. hogy mindazok akik a telekkönyv átalakítása tárgyában tett intézkedések által nem különben azok, akik az 1. és 2. pontban körülírt eseteken kívül az 1892: XXIX. t. c. szerinti eljárás és az ennek folyamán történt bejegyzések által előbb nyert nyilvankönyvi jogait bármily irányban sértve vélik — ideértve azokat is, akik a tulajdonjog arányának az 1889: XXXVIII. t. c. 16. §-a alapján történt bejegyzését sérelmesnek találják — e tekintetben felszólalásukat tartalmazó kérvényüket a telekkönyvi hatósághoz hat hónap alatt vagyis 1912. évi június hó 3. napjáig bezárólag nyujtsák be, mert ezen meg nem hozható záros határidő eltelte után az átalakításkor közbejött éves bevezetésből származó bármilyen igényeket jó hizemű 3-ik szem. irányában többé nem érvényesíthetik, az említett bejegyzéseket pedig csak a törvény rendes útján és csak időközben nyilvankönyvi jogokat szerzett harmadik személyek jogainak sérelme nélkül támadhatják meg.

Együttal figyelmeztetnek azok a felek akik a hitelesítő bizottságnak eredeti okiratokat adták át, hogy amennyibe azokhoz egyszerűen egyszerű másolatokat is csatoltak vagy ilyeneket pótlólag benyujtanak az eredetieket a telekkönyvi hatóságuál átvehetik

Kelt Székelyudvarhely 1911. évi november hó 10. napján a kir. törvényszék mint tkvi hatóság.

GYARMATHY FERENC s. k. törvényszéki bíró.

kiadmány hitelül:

DÓSA kir. telekkönyvvezető.

Szám 8089—1911. tkvi.

Árverési hirdetményi kivonat.

A székelyudvarhelyi kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság közhirre teszi, miszerint Balazs Deneš székelyudvarhelyi lakos végrehajtónak, Pal József székelyudvarhelyi lakos végrehajtást szenvedő elleni 150 K. tőkekövetelés iránti végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék területén levő és a székelyudvarhelyi 42. sz. tkvben A. t. 157. 158. ingatlan 1/2 része 811 K. kikiáltási árban a Zalogkölesöntézet 130 K. járulékaiból álló követelések kielégítése végett ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte és a fentebb megjelölt ingatlanok az 1911. évi dec. hó 2-ik napján d. e. 9 órákor a tkvi hatóság árverező szobájában megtartandó nyilvános árverésen el fogantatni

Árverezni szándékozók tartoznak a kikiáltási ár tíz százalékát készpénzben, vagy óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni. Miről összes érdekeltet értesítettek. A kir. törvényszék, mint telekkönyvi hatóság Székelyudvarhelyen, 1911. szept. 6. án.

A kiralyi törvényszék, mint telekkönyvi hatóság.

Gyarmathy Ferenc s. k.
kir. tv. szék. bíró.

A kiadmány hitelül:

DÓSA tkv. vezető.

Sz. 7259 — 911 tkvi.

Árverési hirdetmény.

Az oklándi kir. telekkönyvi hatóság közhirre teszi, hogy az Udvarhely megyei takarékpénztár r. t. oklándi fiókján ézele végrehajtónak Balazs Mózes abásfalvi lakos végrehajtást szenvedő elleni végrehajtási ügyében a székelyudvarhelyi kir. törvényszék az oklándi kir. járásbíróság területén levő Abásfalva községben fekvő az abásfalvi I. sz. rész 207. számú tel. tkvben felvett 245/2. 246. 247. hr. sz. fazah. és házikertből álló ingatlanra 660 K. 798 hr. sz. szántóra 57 K. 50 f. 1536 hr. számú szántóra 110 K. 474 hr. sz. szántóra 137 K. 50 f. ezennel megállapított kikiáltási árban az udvájánlati árverést elrendelte és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1911. évi dec. hó 7-én d. e. 9 órakor Abásfalva község házanál megtartandó nyilvános árverésen elfognak adati

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 20 százalékát készpénzben, vagy az 1881. LX. t. cikk 42. §-ában jelzett ar. folyammal számított és az 1881. évi nov. 1-én 3333. sz. a. kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában megjelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű elismervényt átszolgáltatni.

Vevő köteles a bánatpénzt a V. 25. §-a értelmében kiegészíteni.

Kir. Járásbíróság mint telekkönyvi hatóság.

Oklándon, 1911. évi november

Dr. Földes s. k.

kir. bíró.

Wermescher

kir. telekkönyvvezető.

Katholikus és református imakönyvek e lap kiadóhivatalában kaphatók.

AZ UDVARHELYMÉGYEI TAKARÉKPÉNZTÁR RÉSZV. TÁRS.
SZEKELYUDVARHELY, fiókok: Székelykeresztúr és Oklánd
Ügykörébe a **törlesztéses (amortizációs) kölcsönök**
adását is felvette.
Bekebelezett ingatlanokra **5000—30000 keronáig**
terjedő kölcsönöket nyujt 15, 18, 23 és 32 évi,
félévenkinti törlesztések mellett, **6 százalékos kamatozással.**
Bővebb tájékoztatást Székelyudvarhelyt a fő-, Székelykeresztúrt és Oklándon
a fióktintézetek nyujtanak.